

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

Quæstio I. Quid sit Furtum, & quæ quantitas ad Furtum mortale sufficiat?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

vel Nutricum, inde meritò excusantur, quia non ob delectationem veneream (nam hæc plenè voluntaria, non vocaret culpâ gravi) sed ex materno, castòque amore erga proprias proles, aut ætatem tenellam, innocentemque, proficisci solent; quia igitur oscula, juxta consuetudinem patriæ ex motivo amicitie facta, communiter excusantur à peccato; non mirum, etiam oscula materna, vel Nutricum, ad ablandiendum tenellæ ætati exhibita, pariformiter excusanda fore.

DISTINCTIO V.

De Septimo Præcepto Decalogi,

QUÆSTIO I.

Quid sit Furtum, & quæ quantitas ad Furtum mortale sufficiat?

Septimum præceptum, quale?

I. **S**eptimum Præceptum Decalogi per modum negationis traditur *Exodi cap. 20.* illis verbis: *Non furtum facies:* eoque non tantum prohibetur Furtum, sed etiam quæcunque injusta rei alienæ contrectatio, aut damnificatio, quæ multiplicibus modis accidere potest. Insuper virtute ejusdem Præcepti præcipitur restitutio rei alienæ: quia, sicut præceptum affirmativum includit virtualiter negativum (prout præceptum de diligendo Proximo involvit aliud, ne Proximum injustè lædamus) ita e contra præceptum negativum de non furando includit affirmativum, ut injustè ablatum restituamus; juxta quod post S. Augustinum dicitur Reg. 4. Juris in 6. *Peccatum non dimittitur, nisi restituatur ablatum.* Nunc quantum attinet ad Furtum, sit

Furtum, quid?

2. **CONCL. I.** *Furtum est occulta acceptio rei alienæ, domino rationabiliter invito.* Ita in re communis Theologorum. Concordat textus *L. 1. ff. de Furtis*, ibi: *Furtum est contrectatio rei fraudulosa lucri faciendi causâ, vel ipsius rei, vel etiam usus ejus, possessionisve.*

Tria ad Furtum concurrunt, quæ?

3. Tria siquidem ad rationem Furti concurrunt. I. Quòd sit contra Justitiam; nam Furtum aufert alienum domino rationabiliter invito. II. Quòd aliquis rem ab altero possessam auferat, sive contrectet lucri faciendi causâ; nam Furtum propriè est rerum

rum mobilium, non verò immobilium vel incorporalium, quæ contrectari, sive ab uno loco in alium moveri nequeunt. Deinde per hoc differt Furtum ab injusta Damnificatione, utpote in qua destruitur res aliena, nihil autem auferitur lucri faciendi causâ. Tandem per hoc differt Furtum ab Adulterio, & Homicidio, quæ sunt peccata contra personam: item à Plagio, seu crimine Plagiatus (quod committitur ab eo, qui hominem liberum, v.g. uxorem, vel prolem alterius auferit ad vendendum, aut retinendum in mancipium) simulque à Raptu, de quo jam supra. (a) III. Requiritur ad Furtum, ut res aliena occultè auferatur: nam per hoc differt Furtum à Rapina, quæ est occupatio rei alienæ cum violentia; nimirum dum sciente domino, & vim patiente, auferuntur ipsi invito suum.

4. Additur notanter in Conclusionè, & primâ conditione Furti, domino rationabiliter invito. Nam qui ab amente, ebrio, vel furioso gladium auferit, ne ille aliquem percutiat, Furtum non committit: etsi enim alter sit invitus, non tamen est invitus rationabiliter. Similiter, qui in extrema necessitate constitutus ab alio auferit, quod sibi ad vitæ sustentationem est necessarium, furari non dicitur: tum quia non auferit alienum, eò quòd in extrema necessitate Jure naturæ sint omnia communia: tum quia hac ipsa de causa alter non est rationabiliter invitus. (b)

5. CONCL. II. Furtum ex genere suo est peccatum mortale, licet quandoque parvitas rei Furto ablata excuset à mortali. Ita communis; idque patet ex cit. cap. 20. Exodi: Non furtum facies. Item ex illo 1. Corinth. 6. Neque fures, neque rapaces regnum Dei possidebunt. Quòd autem parvitas materiæ excuset à mortali, patet de furante unicum obolum, vel hujusmodi.

6. Quænam autem quantitas sufficiat ad constituendum peccatum mortale Furti, tot propemodùm sunt sententiæ, quot capita. Cujus diversitatis ratio est: quia malicia & gravitas Furti provenit ex damno, quod Proximo injustè inferitur; non autem omnes patiuntur æquale damnum ex jactura ejusdem quantitatis, ac rei. Siquidem majus censetur damnum ex re ablata tempore annonæ, minus tempore abundantia: majus, si auferatur pauperi; minus, si diviti: majus, si auferatur pecunia in loco, ubi modica reperitur, sicque exigua pecuniæ quantitate potest vita sustentari; minus, ubi argentum est in abundantia, &c. Hinc sit

Dddd ;

7. CONCL.

Plagiura, quid?

(a) Dist. 4. n. 39. & seqq.

Furtum non fit, si dominus non est rationabiliter invitus.

(b) De hoc infra n. 10. & 13.

Furtum, quale peccatum?

Quæ quantitas sufficiat ad Furtum mortale?

Et definienda tum ex quantitate rei ablata, tum ex circumstantijs &c.

7. CONCL. III. Quantitas Furti ad peccatum mortale sufficiens non potest una certa absolute taxari, sed ea prudentum arbitrio definienda est non solum ex quantitate rei ablata, sed etiam ex circumstantijs personæ per Furtum lætæ, temporis, locorum, & huiusmodi. Hæc sententia est communior Doctorum, & patet ex proximè dictis: quia, quod respectu unius censetur notabile, respectu alterius non censetur tale, sed potius modicum, & parvi momenti. Similiter, quod tempore annonæ est quid magnum, tempore ubertatis censetur parvum, &c. Hinc benè considerandæ sunt prudenti iudicio omnes circumstantiæ.

Taxatio eius juxta varios status hominum.

8. Juxta hanc sententiam potest probabiliter dici cum Lessio *lib. 2. cap. 12. num. 29. & seqq.* quod respectu omnium, etiam Regis, & hominis prædivitis, unus Aureus (vulgò apud nostrates, unus Dugatus) videatur quid notabile. Deinde respectu mediocriter divitum quatuor Regales (*Regalis*, Italicè *Julius*, valet decem circiter Crucigeros, aut tres Paceos nostrates, ut indicat Lugo *diff. 16. de just. & jur. num. 20.* Lessius autem *loc. cit. num. 30.* quatuor Regales appellat unum florenum: alij parum plus, vel minus, valere tales monetas æstimant.) Quatuor, inquam, Regales, vel unus florenus respectu mediocriter divitum censetur quid notabile, juxta Petrum Navarrum, & alios. Tertiò, respectu Mechanicorum quantitas notabilis censetur duo Regales, vel aliquid ultra. Quartò, respectu pauperis sufficiet unus Regalis, vel etiam dimidius.

Alius modus taxandi juxta vicium unius diei.

9. Alij verò, atque inter eos Sannig *diff. 10. de justit. quest. 1. num. 7.* & Layman *lib. 3. tract. 3. part. 1. num. 3.* probabiliter censent, eam esse notabilem Furti quantitatem, ac peccati mortalis materiam, quæ ad victum unius diei sufficit illi homini, cui injuria Furti inferitur. Veluti si à Mercatore valdè divite fureris duos, vel tres nostrates florenos; à Cive mediocriter divite duodecim, vel quindecim paceos; ab Operario tres, vel quatuor paceos; à Mendico paucos nummos, quibus uno die utcumque se aluisset: nam auferre cuiquam victum unius diei, non immeritò quid notabile reputatur. Duo autem, vel tres Dugati, à quocunque tandem auferantur, etiam Rege potentissimo, peccatum mortale constituunt, juxta communem.

In extrema necessitate licitum est, aliena furtim percipere.

10. Quæres, utrum in extrema, vel etiam gravi necessitate, licitum sit aliena occultè sibi surripere? Resp. I. In extrema necessitate id licitum est pro vitæ suæ conservatione, nisi & ipse de-

detinens sit in pari necessitate. Ita Scorus 4. dist. 15. q. 2. ad 5. & alij. Siquidem in articulo extremæ necessitatis omnia sunt communia: non quidem hoc ita intelligendo, quasi per extremam necessitatem statim transferatur dominium omnium rerum in habentem eam; sed quia quoad jus utendi in ordine ad conservationem vitæ, omnia tunc sunt communia. Hinc c. Exijt. §. Nec quidquam. de Verb. signif. in 6. dicitur: *Nec jure poli in extrema necessitate articulo ad providendum sustentationi naturæ via omnibus extrema necessitate detentis concessa præcluditur; cum ab omni lege extrema necessitas sit exempta.*

11. Additur notanter, nisi & ipse detinens sit in pari necessitate. Nisi detinens sit in pari necessitate. Tunc enim hoc non liceret, prout benè notat Doctor Subtilis loc. cit. Ratio est: quia tunc duplici jure res illa detinenti debetur; primò, propter æqualem extremam necessitatem: secundò, propter dominium, possessionemque rei, à qua nunquam cecidit.

12. Neque hisce obstat, quòd quis magis debeat diligere se, quam Proximum. Resp. enim, id intelligendum est de dilectione ordinata: talis autem non foret, si quis magis vellet conservationem injurtam vitæ suæ, quam conservationem justam vitæ Proximi. Unde non obitante dilectione sui ipsius, magis debet latro sustinere suspendium, quam occidere suspendentem, ut evadat. Magis debet quis diligere se, quam Proximum, quomodo?

13. Urgebis autem contra principalem responsionem. Innocentius XI. in Decreto 1679. die 2. Martij emanato, inter alias Propositiones damnavit etiam hanc, ordine 36. *Permissum est furari, non solum in extrema necessitate, sed etiam in gravi; ergo data responsio non videtur posse subsistere.* Resp. negando consequentiam: nam, ut habetur in Præfatione dicti Decreti, Propositiones illæ, *Sicut jacent, sunt damnatæ.* Unde meritò cavenda erit ista: *Permissum est, furari in gravi necessitate.* Deinde allata nostra responsio solum dicit, tunc licitum esse, rem alterius surripere pro vitæ suæ conservatione; non autem asserit, permissum esse, furari in extrema necessitate: nam hac stante, nequit dominus esse rationabiliter invitus, cum jure poli omnia sint communia pro necessario usu ad vitam conservandam. Et quia Furtum est occulta acceptio rei domino rationabiliter invito, propriè loquendo implicat in terminis, Furtum committi, & dominum non esse rationabiliter invitum; aut, si hic sit rationabiliter invitus, ejusmodi Furtum esse licitum. Objectio notabilis, & An tunc sit licitum furari?

14. Resp.

An idem
possit fieri in
gravi ne-
cessitate ?

14. Resp. II. In gravi duntaxat necessitate non est licitum furari, neque surripere rem Proximi. Ita conformiter Doctore Subtili *loc. cit.* Maltrius *disp. 9. Theol. Mor. n. 21.* appellans hanc sententiam communiorem & veriorem, quamvis nonnulli apud Lugonem *disp. 16. de just. & jure, n. 153.* oppositam sententiam probabilem censuerint. Desumitur hoc imprimis ex allegato Decreto Innocentij XI. Accedit ratio: tum quia sola extrema necessitas facit, ut omnia sint communia, non verò gravis. Tum quia per oppositam sententiam datur ansa non solum pauperibus, verùm & alijs in gravi necessitate constitutis, passim occultè alienum surripiendi, imò veriùs furandi, ut sic evadere possint publicam ignominiam, statùs sui amissionem, vitæ abbreviationem &c. Unde plurimùm Respublica perturbaretur, eò quòd tales necessitates crebriùs occurrere soleant.

QUÆSTIO II.

De minutis, ac Domesticorum Furtis.

Modicum
furans ani-
mo furandi
plura, si pos-
set, peccat
mortaliter.

15. **C**ONCL. I. Si quis modicum quid auferat, animo tamen & voluntate plura auferendi, si possit, certum est, quòd peccet mortaliter. Ratio est clara: quia talis habet pravam voluntatem, & affectum furandi quantitatem notabilem, si possit: atqui sola voluntas prava jam sufficit apud Deum pro peccato gravi; ergo. Unde notat Layman *loc. cit. n. 3.* si poenitens confiteatur, modicum quid sese furatum, eum quandoque à Confessario esse examinandum, an non habuerit animum plura surripiendi, si adfuisset occasio.

An teneatur
ad restitu-
tionem ?

16. Cæterùm talis fur, non obstante pravo affectu interiori quantitatem notabilem furandi, si possit, non incurreret sententiam excommunicationis alicubi latam in eos, qui rem notabilem furantur: neque tenebitur sub mortali (bene tamen sub veniali, si possit) ad illius modici restitutionem.

Quomodo
peccet qui
per Furta
minuta in-
tendit dite-
scere ?

17. **C**ONCL. II. Qui per Furta minuta intendit ditescere, & conquirere notabilem pecuniæ quantitatem, peccat mortaliter illà pravâ intentione, & quovis externo Furto minuto ex vi illius intentionis deliberatè procedente. Ita communis Doctorem. Ratio est: quia talis intendit accipere rem alienam magni momenti, invito Domino; simulque singula externa Furta procedunt ex intentione mortiferâ furandi sensim quantitatem notabilem. Unde de similibus dicitur Proverb. 11. *Statéra do-*
losa